

Ewa Kumik

Kształcenie studentów akademii muzycznej do przyszłej pracy pedagogiczno-artystycznej

---

Wartości w muzyce 5, 336-348

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ewa Kumik

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów
Łódź

Kształcenie studentów akademii muzycznej do przyszłej pracy pedagogiczno-artystycznej

Różnorodność oczekiwań społecznych wobec nauczycieli i ciężąca na nich odpowiedzialność za ich sprostanie, a także mnogość stawianych im ustawowo zadań powoduje, że przygotowanie nauczycieli do pracy edukacyjnej staje się problemem niezwykle trudnym do rozwiązania. Nauczyciel w szkole muzycznej, jeśli sam nie będzie rozkochany w muzyce, to nigdy nie zainteresuje muzyką dzieci. Muzyka dla nauczyciela uczącego w szkole muzycznej musi być jego pasją. Ważne jest, aby każdy, kto podejmuje się pracy na stanowisku nauczyciela, był świadomy misji, jaka wiąże się z tym zawodem. Od tego, jaki jest dzisiejszy nauczyciel, zależy, jakie będą przyszłe pokolenia i jakie wartości zostaną tym pokoleniom wpojone¹. Nauczyciel powinien być osobą, która inspirowa ucznia do działania i ciągle pobudza jego wrażliwość oraz potrzebę doskonalenia się. Jak twierdzi Zofia Konaszkiewicz: „[...] pedagog pokazuje rozmaite, różnorodne ścieżki — zarówno przyrodę, jak i kulturę. Celem jest odkrycie sensu życia, w przypadku artysty poprzez sens sztuki. Pedagog artysta prowadzi każdego ucznia indywidualnie, z szanowaniem dla jego kształtującej się indywidualności”². Dobrym nauczycielem muzyki jest przede wszystkim dobry muzyk z przygotowaniem pedagogicznym. W szkołach muzycznych wszystkich szczebli zajęcia dydaktyczne prowadzone są przez nauczycieli muzyków. Najczęściej są to absolwenci akademii muzycznych, którzy w trakcie studiów uży-

---

¹ E. Kumik: *Nauczyciel szkoły muzycznej — kompetencje i oczekiwania współczesności*. W: *Edukacja artystyczna jako twórcza. Perspektywy — dylematy — inspiracje*. Red. M. Kłodziejski, M. Szymañska. Płock 2011, s. 260.

² *Mój warsztat artystyczny — mój warsztat pedagogiczny*. Red. Z. Konaszkiewicz. Warszawa 2004, s. 59.

skali odpowiednie przygotowanie merytoryczne, a także pedagogiczne do pracy w zawodzie nauczyciela.

Problem kształcenia nauczycieli szkół muzycznych interesuje mnie od dawna i to z kilku powodów — jako pedagoga i nauczyciela akademickiego, który przygotowuje studentów do przyszłej pracy pedagogicznej w tych szkołach; jako byłego dyrektora i nauczyciela szkoły muzycznej I i II stopnia oraz jako matkę dwóch córek, które uczyły się w szkołach muzycznych, a także z powodu osobistej edukacji muzycznej, którą rzopoczęłam od sześćioletniego cyklu szkoły muzycznej I stopnia, następnie kontynuowałam w szkole muzycznej II stopnia, aż do ukończenia studiów muzycznych. W ciągu swojej nauki i pracy spotkałam różnych nauczycieli — byli tacy, których wspominam bardzo ciepło, ale także i tacy, którzy swoją postawą i zachowaniem niejednokrotnie budzili mój niepokój. Od wielu lat szukam odpowiedzi na pytania: Czy dotychczasowy model kształcenia nauczyciela szkoły muzycznej jest jeszcze aktualny?, Czy programy kształcenia nauczycieli uwzględniają przemiany, jakie zachodzą w dzisiejszej rzeczywistości?, Jak powinien być przygotowywany student akademii muzycznej do przyszłej pracy pedagogiczno-artystycznej?

W niniejszym artykule przedstawię wymagania stawiane nauczycielowi szkoły muzycznej, scharakteryzuję najnowsze przepisy prawa w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela oraz opiszę, jak od nowego roku akademickiego 2012/2013 winno być realizowane kształcenie pedagogiczne studentów na przykładzie zajęć prowadzonych w ramach Studium Pedagogicznego Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi.

Nauczyciel w szkole muzycznej

Nauczyciel to „osoba ucząca innych przez przekazywanie wiadomości (treści), wprowadzająca w świat wartości oraz kształtująca kompetencje i umiejętności, w tym uczenie się przez całe życie... Nauczyciel jest wartością, celem i narzędziem polityki edukacyjnej”³. Stanowisko nauczyciela w szkole muzycznej może zajmować osoba, która spełnia warunki zapisane w artykule 9 *Karty nauczyciela*⁴, tzn. posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym, przestrzega podstawowych zasad moralnych oraz spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu nauczyciela. Zgodnie

³ *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*. T. 3. Warszawa 2004, s. 548—549.

⁴ *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta nauczyciela*. Dz.U. 2006, Nr 97, poz. 674 z późn. zm., art. 9.

z artykułem 4 *Ustawy o systemie oświaty* — „Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem godności osobistej ucznia”⁵. Katalog podstawowych obowiązków nauczyciela zawiera artykuł 6 *Karty nauczyciela*, który sformułowano następująco: „Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadanie związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą; wspierać każdego ucznia w jego rozwoju oraz dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego. Nauczyciel obowiązany jest kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka; dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów”⁶. Obowiązki nauczyciela jako pracownika wynikają nie tylko z *Karty nauczyciela* i *Ustawy o systemie oświaty*, ale także z *Kodeksu pracy* oraz wiążą się z posiadaną specjalizacją i zajmowanym stanowiskiem. Każdy nauczyciel powinien wywiązywać się z zadań zgodnie z przepisami prawa.

W szkołach muzycznych wszystkich szczebli zajęcia dydaktyczne prowadzone są najczęściej przez absolwentów akademii muzycznych, którzy w trakcie studiów uzyskali przygotowanie pedagogiczne, a więc uzyskali ustawowe wymagania do pracy w szkole. Kształcenie muzyczne jest procesem długotrwałym, trwa około siedemnastu lat — są to cztery lub sześć lat w szkole muzycznej I stopnia, cztery lub sześć lat w szkole muzycznej II stopnia oraz pięć lat w uczelni muzycznej. Liczba lat zależy od specjalności oraz wieku, w którym rozpoczęto kształcenie muzyczne. Uczący się w danej szkole uczeń, obok nauki gry na danym instrumencie lub nauki śpiewu solowego, musi również zdobyć wiedzę teoretyczną z zakresu — kształcenia słuchu, zasad muzyki, harmonii, instrumentoznawstwa, form muzycznych czy historii muzyki. Osoby, które chcą kształcić się w kierunku muzycznym, muszą posiadać specjalne zdolności i predyspozycje, takie jak np. dobry słuch muzyczny, poczucie rytmu, pamięć muzyczną, muzykalność, predyspozycje manualne. W szkolnictwie muzycznym panuje wyjątkowa sytuacja dydaktyczna. Zajęcia z przedmiotu głównego, czyli gry na danym instrumencie lub śpiewu, są prowadzone indywidualnie, natomiast inne przedmioty prowadzone są w małych grupach. Ta sytuacja sprawia, że nauczyciel ma bardzo duże możliwości wpływania na swojego ucznia. Przekazuje mu nie tylko swoją wiedzę, ale całego siebie — swoją postawę, osobowość, system wartości. Relacje nauczyciela z uczniem są zatem bardzo ważne.

⁵ *Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.* Dz.U. 2004, Nr 256, poz. 2572 z późn. zm., art. 4.

⁶ *Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta nauczyciela...*, art. 6.

Oczywiście końcowy rezultat tej edukacji zależy od ich wzajemnych oddziaływań⁷. Zofia Konaszkiewicz podaje, że pozytywne i wszechstronne oddziaływanie nauczyciela na ucznia „zależy od trzech rodzajów dyspozycji: — od wartości estetycznych uznawanych przez nauczyciela i jego kompetencji muzyczno-dydaktycznych, — od systemu wartości ogólnych przyjętych przez nauczyciela, — od dojrzałości jego osobowości. Harmonijne połączenie tych wszystkich dyspozycji daje szansę pełnej edukacji muzycznej”⁸.

Istotne jest zatem, kto uczy nasze dzieci w szkołach muzycznych. Każdy nauczyciel-muzyk powinien wiedzieć i pamiętać, że „moc własnego przykładu czyni więcej w wychowaniu niż cokolwiek innego”⁹. Nauczyciel szkoły muzycznej odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu osobowości swojego wychowanka. Ważne jest, aby wspólnie z rodzicami uczniów ustalał kierunek i metody wspierania rozwoju ucznia. Jeśli dziecko czuje akceptację rodziców i nauczyciela, kształtuje się w nim pozytywny obraz własnej osoby, a także wzrasta jego samoocena. Nauczyciel powinien o tym pamiętać¹⁰.

Najnowsze rozwiązania ustawowe

Od początku XXI wieku kilkakrotnie zmieniały się akty prawne w obszarze standardów kształcenia nauczycieli¹¹. Dokumenty te wskazywały, w jakim kierunku należy myśleć o przyszłym nauczycielu w ramach jego przygotowania zawodowego. Ostatnio obowiązujące rozporządzenie z 7 września 2004 roku w sprawie standardów kształcenia nauczycieli przewidywało obowiązek zapewnienia przez uczelnię prowadzącą kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela studentom studiów I stopnia w specjalności nauczycielskiej

⁷ E. K u m i k: *Nauczyciel rozpoczynający pracę w szkole muzycznej. Wybrane przepisy prawa oświatowego, struktura i organizacja szkoły*. T. 1. Łódź 2011, s. 88.

⁸ Z. K o n a s z k i e w i c z: *Szkice z pedagogiki muzycznej*. Warszawa 2002, s. 79.

⁹ E. K u m i k: *Wartości niezbędne w kształtowaniu osobowości studenta — przyszłego nauczyciela szkoły muzycznej*. W: *Wartości w muzyce*. T. 2: *Wartości kształcące i kształtowane u studentów w toku edukacji szkoły wyższej*. Red. J. U c h y ł a - Z r o s k i. Katowice 2009, s. 179.

¹⁰ E. K u m i k: *Nauczyciel rozpoczynający pracę...*, s. 91.

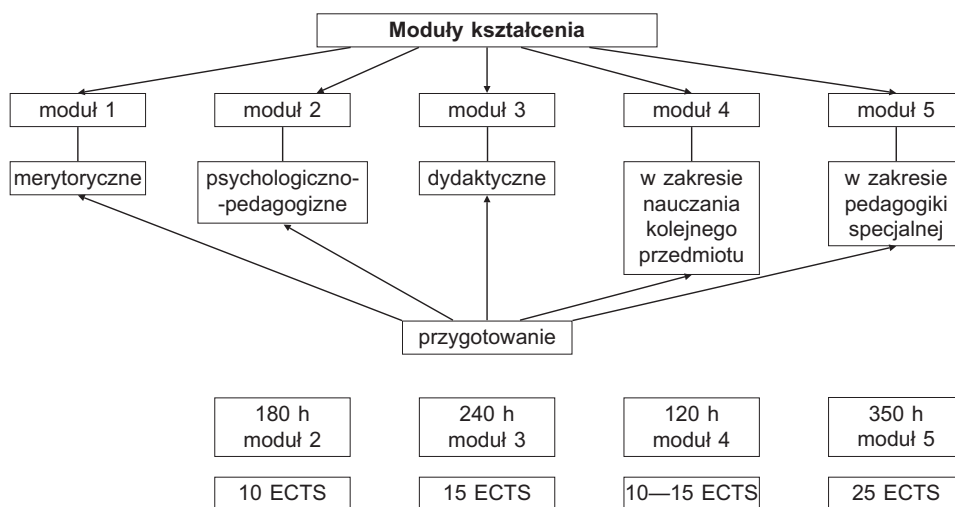
¹¹ *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 września 2003 roku w sprawie standardów kształcenia nauczycieli*. Dz.U., Nr 170, poz. 1655; *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 roku w sprawie standardów kształcenia nauczycieli*. Dz.U., Nr 207, poz. 2110; Rada Główna Szkolnictwa Wyższego — projekt z dnia 15 lutego 2007 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela; projekt z dnia 24 maja 2011 roku rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela; *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*. Dz.U., Nr 25, poz. 131.

przygotowania do nauczania dwóch przedmiotów¹². Rozporządzenie to utraciło moc z dniem 1 października 2011 roku w związku ze zmianami wprowadzonymi w ustawie o szkolnictwie wyższym¹³.

Od 1 października 2012 roku obowiązuje nowe *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*¹⁴. Rozporządzenie to przewiduje uzyskiwanie w toku studiów przygotowania do nauczania wyłącznie jednego przedmiotu. Przygotowanie do nauczania kolejnego przedmiotu będzie mogło być realizowane fakultatywnie.

W rozporządzeniu przedstawiono pięć modułów dotyczących kształcenia nauczycieli w ramach studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich oraz studiów podyplomowych (rys. 1):

- Moduł 1 — przygotowanie w zakresie merytorycznym,
- Moduł 2 — przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym,
- Moduł 3 — przygotowanie w zakresie dydaktycznym,
- Moduł 4 — przygotowanie w zakresie nauczania kolejnego przedmiotu,
- Moduł 5 — przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej.

Rys. 1. Moduły kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika do *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*. Dz.U., Nr 25, poz. 131, s. 5.

¹² *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 roku w sprawie standardów kształcenia nauczycieli...*

¹³ *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela...*, s. 1, przypis 3.

¹⁴ Dz.U., Nr 25, poz. 131.

Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela prowadzone jest w ramach trzech obowiązkowych modułów (moduł 1, 2, 3) oraz dwóch modułów fakultatywnych obejmujących przygotowanie w zakresie nauczania kolejnego przedmiotu (moduł 4) i przygotowanie w zakresie pedagogiki specjalnej (moduł 5). W omawianym rozporządzeniu określono minimalną liczbę godzin przeznaczoną na zajęcia zorganizowane i praktyki oraz minimalną liczbę punktów ECTS przypisaną poszczególnym modułom. Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym i dydaktycznym (moduł 2 i moduł 3) obejmuje 420 godzin, w tym 270 godzin zajęć dydaktycznych i 150 godzin praktyk pedagogicznych. Modułom fakultatywnym (moduł 4 i moduł 5) przypisano 470 godzin, w tym 180 godzin praktyk.

Kształcenie na studiach I stopnia obejmuje wyłącznie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolach i szkołach podstawowych, a na studiach II stopnia i jednolitych studiach magisterskich — do pracy we wszystkich typach szkół i rodzajach placówek¹⁵. Absolwent studiów I stopnia posiadający przygotowanie merytoryczne do nauczania przedmiotu, a nieposiadający przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego, w toku studiów II stopnia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela realizuje moduł 1, 2 i 3 w zakresie zapewniającym przygotowanie do nauczania na odpowiednich etapach edukacyjnych¹⁶.

Kształcenie na studiach podyplomowych może być prowadzone w zakresie modułu 4 i modułu 5, a także przygotowania w zakresie psychologiczno-pedagogicznym oraz dydaktycznym dla absolwentów studiów posiadających przygotowanie merytoryczne do nauczania przedmiotu, a nieposiadających przygotowania w zakresie modułu 2 i modułu 3¹⁷.

Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela prowadzone jest w ramach trzech obowiązkowych modułów obejmujących przygotowanie w zakresie (rys. 2):

- merytorycznym (moduł 1);
- psychologiczno-pedagogicznym (moduł 2);
- dydaktycznym (moduł 3).

Realizacja modułu 2 i modułu 3 powinna trwać łącznie nie mniej niż trzy semestry. Moduł 3 powinien być realizowany po module 2. Ogólna charakterystyka zaproponowanych modułów obowiązkowych w kształceniu przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela przedstawia się następująco:

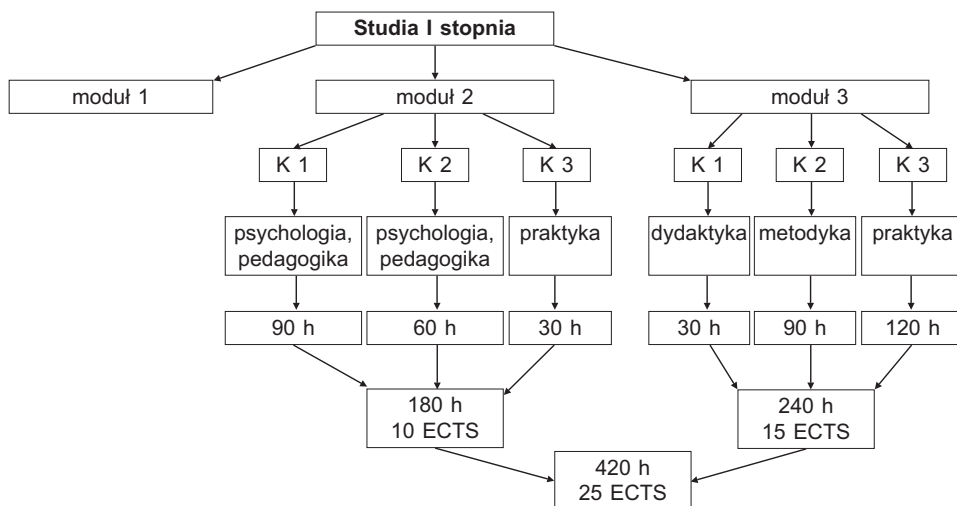
Moduł 1 dotyczy przygotowania w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu i jest realizowany zgodnie z opisem efektów kształcenia

¹⁵ Ibidem, s. 4.

¹⁶ Ibidem, s. 6.

¹⁷ Ibidem, s. 4—5.

Rys. 2. Minimalna liczba godzin zajęć zorganizowanych, praktyk oraz minimalna liczba punktów ECTS przypisana poszczególnym modułom, które są obowiązkowe w kształceniu przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Dz.U., Nr 25, poz. 131, s. 5.

dla kierunku studiów właściwego dla przedmiotu. Moduł ten stanowi przygotowanie merytoryczne do wykonywania zawodu nauczyciela:

- studia I stopnia — w przedszkolu i szkole podstawowej (I i II etap edukacyjny);
- studia II stopnia — w gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej i do kształcenia w zawodzie (III i IV etap edukacyjny).

Moduł 2 dotyczy przygotowania w zakresie psychologiczno-pedagogicznym i obejmuje następujące komponenty:

Komponent 1 (K 1) — ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne, czyli opanowanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii i pedagogiki (z elementami pedagogiki specjalnej).

Komponent 2 (K 2) — przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych obejmuje szczegółowe przygotowanie w zakresie psychologii i pedagogiki do pracy z uczniami na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.

Komponent 3 (K 3) — praktyka odbywa się równolegle z realizacją komponentu 2 tego modułu. Celem praktyki jest konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Praktyka odbywa się, w zależności od etapu edukacyjnego, w szkole lub placówce realizującej kształcenie na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.

Moduł 3 dotyczy przygotowania w zakresie dydaktycznym. Moduł ten realizowany jest po module drugim i obejmuje następujące komponenty:

Komponent 1 (K 1) — dydaktyka, czyli opanowanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu dydaktyki ogólnej.

Komponent 2 (K 3) — dydaktyka szczegółowa obejmuje przygotowanie w zakresie dydaktyki (metodyki nauczania) określonego przedmiotu nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.

Komponent 3 (K 3) — praktyka odbywa się równolegle z realizacją komponentu 2 tego modułu. Celem praktyki jest konfrontowanie wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Praktyka odbywa się w placówkach realizujących kształcenie na danym etapie¹⁸.

W każdym z modułów podane są szczegółowe treści kształcenia dla każdego z komponentów z uwzględnieniem etapów kształcenia. Student może uzyskać kompetencje nauczycielskie w trakcie studiów I stopnia lub studiów II stopnia prowadzonych w specjalizacji innej niż nauczycielska, obejmujących wyłącznie realizację modułu 1 i dodatkowo zrealizowanych modułów 2 i 3, przy czym realizacja modułów 2 i 3 dla studentów pierwszego stopnia obejmuje wyłącznie przygotowanie do pracy w przedszkolach i szkołach podstawowych, a studentów studiów drugiego stopnia — do pracy we wszystkich typach szkół i rodzajach placówek¹⁹.

W rozporządzeniu z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela podano efekty kształcenia — ogólne i szczegółowe — w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych²⁰. Określono także dodatkowe wymagania w zakresie: języka obcego, technologii informacyjnej, emisji głosu oraz bezpieczeństwa i higieny pracy²¹.

Przygotowanie pedagogiczne studentów

Polskie uczelnie muzyczne od wielu lat kształcą specjalistów w dwóch specjalnościach — artystycznej oraz pedagogicznej. Absolwenci tych uczelni, decydując się na pracę w zawodzie nauczyciela, otrzymują właściwe przygotowanie muzyczne oraz wykształcenie pedagogiczne. Opanowanie wiedzy i umie-

¹⁸ Ibidem, s. 13.

¹⁹ Ibidem, s. 4

²⁰ Ibidem, s. 1—4.

²¹ Ibidem, s. 4.

jętności praktycznych w zakresie muzyki wymaga od przyszłego nauczyciela wielu lat pracy. Ważnym elementem w przygotowaniu studenta do pracy w zawodzie nauczyciela jest zdobycie wykształcenia psychologiczno-pedagogicznego oraz poznanie dydaktyki i metodyki przedmiotowej, aby właściwie zastosować je w działaniach edukacyjnych.

Kształcenie przyszłych nauczycieli szkół muzycznych przedstawię na przykładzie Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, która jest akademicką uczelnią publiczną. Uczelnia prowadzi studia w systemie bolońskim — studia I stopnia, studia II stopnia i studia III stopnia — studia doktoranckie oraz studia podyplomowe. W łódzkiej uczelni muzycznej studenci kształcą się w różnych specjalnościach — na czterech wydziałach: Wydział I — Kompozycji, Teorii Muzyki, Rytmiki i Edukacji Artystycznej; Wydział II — Fortepianu, Organów, Klawesynu i Instrumentów Dawnych; Wydział III — Instrumentalny; Wydział IV — Wokalno-Aktorski. Studenci wszystkich wydziałów, kierunków i specjalności mogą w trakcie trwania studiów uzyskać kwalifikacje pedagogiczne niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela, uczęszczając na zajęcia prowadzone w ramach Studium Pedagogicznego. Ważnym elementem w przygotowaniu studenta do pracy pedagogicznej, obok specjalistycznego przygotowania muzycznego, jest zdobycie wykształcenia psychologiczno-pedagogicznego oraz poznanie dydaktyki i metodyki przedmiotowej w zależności od kierunku i specjalności studiów. Zgodnie z obowiązującymi, od 2004 roku, standardami kształcenia nauczycieli²² zajęcia prowadzone w ramach Studium Pedagogicznego obejmowały 330 godzin wykładów i 150 godzin praktyk pedagogicznych. Wykłady realizowano na przedmiotach, takich jak: psychologia, pedagogika, psychologia sztuki, pedagogika muzyczna, dydaktyka muzyczna i metodyki przedmiotowe w zależności od kierunku i specjalności studiów. Praktyki pedagogiczne podzielone były na praktyki ogólnopedagogiczne, metodyczne, konsultacje, kursy i warsztaty muzyczne.

Od 1 października 2012 roku, w związku ze zmianami prawnymi, Studium Pedagogiczne w łódzkiej akademii muzycznej będzie funkcjonowało w oparciu o następujące dokumenty prawne:

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku — *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz.U., Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.),

2. *Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 września 2011 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli* (Dz.U., Nr 224, poz. 1345),

---

²² *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli*. Dz.U., Nr 207, poz. 2110.

3. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* (Dz.U., Nr 25, poz. 131).

Od nowego roku akademickiego 2012/2013 zaczną obowiązywać nowe siatki godzin w łódzkiej akademii muzycznej. Kształcenie w ramach Studium Pedagogicznego będzie obejmowało studia I stopnia i studia II stopnia. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem z dnia 17 stycznia 2012 roku²³ w Studium Pedagogicznym będzie prowadzone kształcenie przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela w ramach trzech obowiązkowych modułów obejmujących przygotowanie w zakresie merytorycznym, psychologiczno-pedagogicznym i dydaktycznym. Przygotowanie merytoryczne będzie realizowane zgodnie z opisem efektów kształcenia dla danego kierunku i specjalności studiów, natomiast komponenty modułu 2 i modułu 3 są tak zaprojektowane, aby wiedza teoretyczna stanowiła podstawę do nabywania praktycznych umiejętności potrzebnych do wykonywania zawodu nauczyciela.

Na studiach I stopnia student będzie realizował w ramach przygotowania pedagogicznego 420 godzin, w tym 270 godzin zajęć dydaktycznych i 150 godzin praktyk pedagogicznych, natomiast na studiach II stopnia w sumie 130 godzin, w tym 90 godzin zajęć dydaktycznych i 40 godzin praktyk pedagogicznych (tabela 1).

Tabela 1

Realizacja zajęć w ramach Studium Pedagogicznego w Akademii Muzycznej w Łodzi

Moduł	Komponenty modułu	Studia				Razem	
		I stopnia		II stopnia		godz.	ECTS
		godz.	ECTS	godz.	ECTS		
2	ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne	90	10	—	—	90	14
	przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym	60		60	4	120	
	praktyka	30		—	—	30	
3	podstawy dydaktyki ogólnej	30	15	—	—	30	19
	metodyki przedmiotowe	90		30	2	120	
	praktyka	120		40	2	160	
O g ó ł e m		420	25	130	8	550	33

Źródło: Opracowanie własne.

Zaplanowana w ten sposób liczba godzin spełnia ustawowe wymagania dotyczące przygotowania pedagogicznego. W dwóch obowiązujących rozporządze-

²³ *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela...*

niach²⁴ na podstawie których zatrudniani są nauczyciele w placówkach oświatowych, znajdują się identyczne zapisy dotyczące minimalnego wymiaru godzin zajęć i praktyk w przygotowaniu pedagogicznym — „ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o przygotowaniu pedagogicznym — należy przez to rozumieć nabywanie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną — w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; w przypadku nauczycieli praktycznej nauki zawodu niezbędny wymiar zajęć z zakresu przygotowania pedagogicznego wynosi nie mniej niż 150 godzin”²⁵. W związku z powyższym minimalna liczba godzin, aby posiadać przygotowanie pedagogiczne, to 270 godzin plus 150 godzin praktyk pedagogicznych.

Od 1 października 2012 roku kształcenie w Studium Pedagogicznym na studiach I stopnia będzie obejmowało wyłącznie przygotowanie do pracy w przedszkolach oraz szkołach muzycznych I stopnia, natomiast na studiach II stopnia do pracy w szkołach muzycznych II stopnia i różnych rodzajach placówek oświatowych. Student, który w toku studiów I stopnia nie uzyska przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego, w toku studiów II stopnia realizuje moduł 1 oraz wszystkie komponenty modułów 2 i 3 (w odniesieniu do wybranych etapów edukacyjnych).

Celem kształcenia w ramach Studium Pedagogicznego jest przygotowanie studentów do wykonywania zawodu nauczyciela w taki sposób, aby absolwent podejmujący pracę reprezentował wysokie kompetencje oraz świadomie realizował pewien etyczny standard wychowawcy. Istota przygotowania kandydata w Studium Pedagogicznym tkwi w psychopedagogicznym i dydaktycznym kształceniu do wykonywania roli nauczyciela. Fakultatywny charakter, a więc dowolność uczestniczenia studentów w zajęciach prowadzonych w Studium Pedagogicznym, ma pozytywny skutek, ponieważ do zawodu nauczycielskiego trafiają absolwenci, którzy świadomie dokonali wyboru tego zawodu. Oczywiście zdarza się, że na zajęcia studium zgłaszają się studenci, którzy do końca nie są przekonani, czy w przyszłości chcieliby pracować jako nauczyciele. Jednak wszyscy studenci w ramach kształcenia pedagogicznego zdobywają niezbędną wiedzę potrzebną do pracy w zawodzie nauczyciela.

---

²⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli. Dz.U., Nr 50, poz. 400 oraz Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 września 2011 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli. Dz.U., Nr 224, poz. 1345.

²⁵ § 1.3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 roku..., oraz § 2.2 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 września 2011 roku...

Ukończenie Studium Pedagogicznego potwierdzone jest wydaniem przez uczelnię imiennego „świadectwa ukończenia Studium Pedagogicznego” w zakresie zgodnym z kierunkiem studiów i ważnego z dyplomem ukończenia studiów w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi. Uzyskanie tych dokumentów przez absolwenta uczelni muzycznej stanowi wystarczające kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach muzycznych, które szczegółowo zostały określone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w akcie wykonawczym do art. 9 ustawy — *Karta nauczyciela*²⁶.

Zakończenie

Warto pamiętać, że nawet najdoskonalsze przepisy prawa oświatowego nie zapewnią szkole dobrych i wiarygodnych nauczycieli. Zdobycie kwalifikacji potrzebnych do zostania nauczycielem zawsze było warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym. Utrzymanie dobrego poziomu nauczania wymaga od nauczyciela stałej pracy nad swymi umiejętnościami i wiedzą. Nauczyciele muszą nie tylko być profesjonalistami, ale muszą także zachowywać się jak profesjonalności.

Nauczyciel z powołania powinien motywować uczniów do uczenia się oraz traktować nauczanie jako działanie interpersonalne ukierunkowane na kształtowanie i wywieranie wpływu. Dzięki swoim umiejętnościom pedagogicznym nauczyciel oddziałuje na to, kim staną się jego uczniowie. Ważne jest, aby nauczanie skierowane było ku dobru jednostki, a nieuwarunkowane ekonomicznie.

---

²⁶ *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 września 2011 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli...*

Ewa Kumik

**Educating students of the music academy
for the future pedagogical-artistic work**

S u m m a r y

When educating future teachers of music schools we cannot forget how important role they play in the process of the music education of students. Education and preparation of students for their future pedagogical-music work is presented on the basis of the Grażyna and Kiejstut Bacewicz Pedagogical Study at the Academy of Music. The attention was paid to both the requirements included in the directive from 17 January 2012 concerning the standards of education preparing for performing the teacher profession.

Key words: pedagogical education of students, music school teacher

Ewa Kumik

**L'éducation des étudiants des Académies
des arts musicaux pour un travail pédagogique- artistique futur**

R é s u m é

Dans l'éducation des futurs enseignants des écoles de musique, on ne peut pas oublier quel est le rôle qu'ils jouent dans le processus d'éducation musicale des élèves. A l'exemple de Studium Pedagogiczne de l'Académie des arts musicaux Grażyna et Kiejstut Bacewicz à Łódź l'auteur présente la formation et la préparation des étudiants au futur travail pédagogique en musique. Elle attire l'attention sur les exigences formulées dans le règlement du 17. janvier 2012 en ce qui concerne les normes éducatives pour les futurs enseignants.

Mots-clés : formation pédagogique des étudiants, enseignant d'une école de musique